

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.21.061/2017/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Nyulászi Márk ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Mészáros Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a dr. Kiss László ügyvéd ügyintézője mellett eljáró dr. Kiss László Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 10.P.20.747/2017/6. számú ítélete ellen az alperes által 7. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2 700 (kettőezer-hétszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes és alperesi jogelőd '**alperes jogelődjének neve**' 2007. október 15. napján HIT3009707 számon svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek, melynek értelmében az alperesi jogelőd 1 900 000 forint összegű svájci frank devizanemben nyilvántartott kölcsön folyósítására, míg a felperes ennek szerződés szerinti visszafizetésére vállalt kötelezettséget. A kölcsönszerződést a felek a **XXX-000** forgalmi rendszámú **V. S40 1.9** típusú személygépkocsi vételárának finanszírozása érdekében kötötték.

A kölcsönszerződés részét képezte a HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat, melynek IV.7. pontja szerint amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyéni kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, a kölcsönbe vevő köteles a hitelező felszólítására az eredeti feltételekkel egyező tartalommal ismét vételi jogot engedni, melynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.

A IV.9. pont szerint amennyiben a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

A VI.1. pont szerint a kölcsönbe vevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvébe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően -

a vételi jogot vagy jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

A II.1.e) pont szerint a kölcsön folyósításának egyik feltétele, hogy a biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a felek között érvényesen létrejöjjön. A VI.2. pontban az adós kötelezettséget vállalt arra is, hogy a gépjárművet mindaddig nem veszi át a szállítótól, ameddig a gépjármű törzskönyvének birtokba adására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget. A VI.3. pont szerint amennyiben a törzskönyv bármely oknál fogva a kölcsönbe vevő birtokába került, úgy az üzletszabályzat szerint köteles volt azt a hitelező részére továbbítani.

Az alperes a HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzata helyébe 2009. augusztus 1. napjával a HITGd/2009.08.01. számú üzletszabályzatot léptette, melynek V.6. pontja szerint a hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre alapított opciós jog, úgynevezett „zárt opció”, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg opciós szerződést is kötöttek, melynek 3. pontja szerint a felek a felperes tulajdonát képező, az okirat első oldalán részletesen megnevezett és körülírt gépjárműre a kölcsönbe vevőnek a hitelezővel szemben fennálló kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségei biztosítására vételi jogot alapítottak. A 4. pont szerint a hitelező a vételi jogot az opciós szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatta, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbe vevő maradéktalanul nem teljesítette.

Szintén 2007. október 15. napján a felek függő hatályú adásvételi szerződést is kötöttek, melynek 4. pontja szerint a felek által történő aláírással létrejött, hatályba lépésének időpontja az azt megelőző nap, amikor a kölcsönbe vevővel szemben olyan jogerős bírósági vagy egyéb határozatot hoznak, vagy okiratot végrehajtási záradékkal látnak el, mely alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető, illetve az azt megelőző nap, hogy a jogszabály által erre feljogosított szervek a kölcsönbe vevő ellen közvetlen végrehajtást indítanak, vagy az azt megelőző nap, amikor a kölcsönbe vevő ellen csőd vagy felszámolási eljárás iránt benyújtott kérelmet a bíróság érkezett.

Az adásvételi szerződés 5. pontja szerint a gépjármű tulajdonjoga a szerződés hatálybalépésének napján a gépjármű törzskönyvének hitelező általi birtokba vételével száll át a hitelezőre oly módon, hogy az eddig biztosítékként őrzött biztosíték tekintetében a letéti őrzés megszűnik, és azt a hitelező saját tulajdonjogának nyilvántartásba vételéhez jogosult felhasználni.

Az opciós szerződés 7. pontja szerint a hitelező vételi jogát abban az esetben gyakorolhatta, ha a kölcsönbe vevő a megállapodás 1. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tett eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra került.

A felperes az elsőfokú bíróság által elbírált keresetében kérte kötelezni az alperest a gépjármű törzskönyvének kiadására, valamint kérte az alperes perköltségben való marasztalását. Álláspontja szerint az opciós szerződés alapján a szerződés megkötésétől számított 5 éven túl az alperes a törzskönyvet nem tarthatja birtokában. Az adásvételi szerződés 4. pontját a Szegedi Ítéltábla közérdekű perben hozott Pf.I.20.752/2007/3. számú határozatában tisztességtelennek és érvénytelennek ítélte, így az adásvételi szerződés semmis. Hasonlóképpen tisztességtelennek ítélte

az üzletszabályzat IV.7. pontját is, így a törzskönyv birtokban tartására az alperes az adásvételi szerződés alapján sem jogosult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy az általa kikötött vételi jog úgynevezett zárt opció, valamint arra is, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga az opciós jogtól független, önálló, atipikus biztosítékként került kikötésre a szerződésben.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt adja ki a felperesnek a **XXX-000** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvét, és fizessen meg a felperesnek 38 100 forint perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 36 000 forint eljárási illetéket.

Rögzítette, hogy habár a felperes a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmet is előterjesztett, azzal kapcsolatban a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: elszámolási törvény) 37. § (1) bekezdésének megfelelő jog-következményre és felek közötti elszámolásra irányuló kereseti kérelmet felhívás ellenére nem terjesztett elő, ezért az elszámolási törvény 37. § (2) bekezdése szerint akként tekintette, hogy az érvénytelenség megállapítása iránti keresetét nem tartja fent.

A Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 375. § (1) bekezdése és 374. § (2) bekezdése alapján rögzítette, hogy a vételi jogot legfeljebb 5 évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

Az opciós szerződés 4. pontja szerint a vételi jog gyakorlására kizárólag a szerződés megkötésétől számított 5 éven belül van lehetőség, az 5 éves időtartamon belül is csak addig, ameddig a hitelezővel szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozást a kölcsönbe vevő maradéktalanul nem teljesítette.

A Szegedi Ítéltábla felperes által hivatkozott döntése, mint közérdekű perben hozott ítélet a 3/2011. (XII.12.) PK vélemény szerint a sérelmezett szerződési feltétel tisztességtelenségét a kikötés alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal állapította meg, ezért jelen perben azt nem lehetett vitássá tenni, hogy az adásvételi szerződés 4. pontja tisztességtelenség okán semmis, melynek az a következménye, hogy a felek közötti adásvételi szerződés nem lépett hatályba, így a szerződés 5. pontja alapján sincs lehetősége az alperesnek arra, hogy a gépjármű törzskönyvét a birtokában tartsa.

A Kúria BH2017.13. szám alatt közzétett eseti döntésében, illetőleg a Pfv.VI.21.524/2016/9. számú eseti döntésében foglaltak felhívásával kifejtette, hogy önmagában az üzletszabályzat IV.9. pontja - mely szerint a hitelező a kölcsön-szerződésből fakadó, adósságot terhelő kötelezettség maradéktalan teljesítése esetén köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni - nem minősül egyértelműen olyan kikötésnek, mely a hitelezőt a törzskönyv birtokban tartására önálló biztosítékként jogosítja fel.

Az üzletszabályzat V.6. pontja, illetve a szerződés és üzletszabályzat más részei sem tartalmazzák a felperes hozzájárulását az opció gyakorlására nyitva álló határidő leteltét követően a törzskönyv alperes általi birtoklásához.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján megállapított perköltség megfizetésére, továbbá az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59. § (1) bekezdése alapján a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperesi kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Kérte továbbá a felperes perköltségben való marasztalását is. Hivatkozott arra, hogy a HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat helyébe lépő HITGd/2009.08.01. számú üzletszabályzat V.6. pontja szerint a szerződés biztosítékaként kikötött opciós jog úgynevezett zárt opció, azaz opciós jogával a szerződés azonnali hatályú felmondásától számított meghatározott időn belül élhetett.

Mindkét üzletszabályzat alapján a hitelező csak akkor köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni, ha a kölcsönbe vevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette, ezen feltétel jelen esetben nem áll fenn. A gépjármű törzskönyvének birtokban tartására vonatkozó jogosultsága az opciós szerződéstől független atipikus biztosítéka a kölcsönszerződés-nek, melyet az üzletszabályzat II.1.e) pontja, VI.2. és VI.3. pontjai is alátámasztanak.

Állítása szerint életszerűtlen, hogy a felek a vételi jog megszűnési módozatai közül csak az egyik esetére állapodjanak meg a törzskönyv kiadásáról. Ennek egyetlen észszerű indoka, ha a törzskönyv birtokban tartása nem pusztán a vételi jogra vonatkozó kötelezettség, hanem a kölcsönszerződés szerinti fizetési kötelezettség teljesítésének biztosítéka is. E körben vitássá tette a Kúria eseti döntéseiben foglaltakat.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján. Kérte továbbá az alperes másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését.

Az ítélet tábla az alperes fellebbezését a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla elsődlegesen az alperes által az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló másodlagos fellebbezési kérelmet vizsgálta, hiszen annak megalapozottsága esetén az elsődleges fellebbezési kérelem oka fogyottá válik. Az alperes ugyanakkor ezen másodlagos fellebbezési kérelmének indokát nem adta, nem jelölt meg olyan eljárási szabálysértést, illetőleg olyan további bizonyítást sem indítványozott, melyre tekintettel az ítélet hatályon kívül helyezése lehetne indokolt. Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges tényállást kellő mértékben feltárta, eljárása során lényeges eljárási szabálysértés nem történt.

Habár a perben a szerződés részét képező HIT/2006.05.31. szám alatti üzletszabályzat becsatolásra nem került, ahogyan arra az elsőfokú bíróság ítéletében is hivatkozott, annak jelen perre irányadó tartalma a Kúria több eseti döntéséből ismert, így ez a fellebbezés elbírálásának akadályát nem képezte.

Az ítélet tábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletben megállapított tényállásban tévesen a HIT/2006.05.31. szám alatti üzletszabályzat V.5. pontja tartalmaként tüntette fel az úgynevezett zárt opcióra vonatkozó kitételt, amely ténylegesen a HITGd/2009.08.01. alatti üzletszabályzat V.6. pontjában került megfogalmazásra, azonban az ítélet tábla jelen ítéletében rögzített tényállásban ezt pontosította.

Az elsőfokú bíróság az általa kellő mértékben feltárt tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott a törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelem tekintetében, az abban foglaltakkal az ítélet tábla maradéktalanul egyetértett, azt megismételni nem kívánja.

Az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az ítéletábra rögzíti az alábbiakat.

Az alperes fellebbezésében hivatkozottakkal ellentétben a BDT2000. 264. szám alatti eseti döntés indokolásában éppen akként definiálja az úgynevezett zárt opciót, hogy annak kikötése esetén a jogosult a nyitott opcióval ellentétben csak az opciós szerződésben megjelölt időben élhet vételi jogával, nem a teljes szerződéses időtartam alatt. Ugyanezen tartalommal került meghatározásra az opciós jog gyakorlásának lehetősége a felek által megkötött opciós szerződés 4. pontjában is. A zárt opció lényege tehát az, hogy az opciós szerződésben a vételi jog gyakorlására nyitva álló 5 éves időtartamon belül is csak egy külön meghatározott időben gyakorolhatja az alperes a vételi jogát. Nem jelenti azt ugyanakkor az alperes értelmezésével szemben, hogy az alperes a szerződésben, illetőleg a Ptk. 375. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374. § (2) bekezdésében meghatározott 5 éves határidőn túl is élhetne vételi jogával.

Ahogy arra az elsőfokú bíróság is rámutatott, az opciós szerződés, illetőleg az üzletszabályzat rendelkezései, ide értve az alperes által fellebbezésében hivatkozott rendelkezéseket is, csak arra irányulnak, hogy a vételi jog tartama alatt, arra tekintettel biztosítsák a törzskönyv hitelező általi birtokba vételét és birtokban tartását, azonban nem tartalmaznak olyan rendelkezést, mely szerint ezen jogosultság a hitelezőt a vételi jog lejártá után is megilletné. A szerződés, illetőleg üzletszabályzat rendelkezései együttes értelmezésével csak az állapítható meg, hogy a törzskönyv az opciós jog biztosításaként került az alperes birtokába, a szerződés rendelkezéseit a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint értelmezve a felperes is kizárólag ekként érthette a szerződésben foglaltakat. Amennyiben az alperesi jogelőd akarata arra irányult, hogy a törzskönyv birtokban tartására a kölcsönszerződés atipikus biztosítékként legyen jogosult, ezt a szerződésben egyértelműen és kétséget kizáróan kellett volna rögzítenie. Az alperesi jogelőd által több szerződés megkötése céljából, előre elkészített opciós szerződés rendelkezéseiből, illetőleg a szintén általa készített üzletszabályzati rendelkezésekből azonban ez nem levezethető, az alperes ezen célja a szerződésből, üzletszabályzathoz a felperesi fogyasztó részére nem volt felismerhető, így ez a szerződés értelmezésénél a Ptk. 207. § (5) bekezdésére figyelemmel nem jöhet szóba. Önmagában az, hogy az üzletszabályzat valamely rendelkezése indokolatlan, a szerződés értelmezése körében jelentőséggel nem bír.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárással felmerült költségeit maga köteles viselni, köteles továbbá megfizetni a felperes másodfokú eljárással felmerült költségét, melyet az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapított meg.

Debrecen, 2018. február 15.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -